

Chain of Custody van Producten uit Bos - Eisen

(Chain of Custody of Forest Based Products – Requirements)

NEDERLANDSE VERTALING

voor het laatst bijgewerkt op 18 januari 2016

PEFC Nederland

Kokermolen 11 B

3994 DG Houten

T +31 (0)30 693 00 40

F +31 (0)30 692 50 45

Inhoud

Voorwoord	4
Inleiding	5
1 Bereik.....	5
2 Normatieve verwijzingen	6
3 Termen en definities.....	6
4 Vaststellen van de materiaalcategorie van materialen/producten	11
5 Minimumeisen voor het stelsel van zorgvuldigheid (DDS)	13
6 Chain of Custody-methode.....	20
7 Verkoop van gecertificeerde producten	24
8 Minimumeisen voor het managementsysteem.....	26
9 Sociale, gezondheids- en veiligheidseisen in de Chain of Custody.....	29
Appendix 1: Definitie van de PEFC claim op PEFC gecertificeerd materiaal	31
Appendix 2: Invoering van de Chain of Custody standaard door multisite organisaties.....	33

Voorwoord

De PEFC Council (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes) is een wereldwijd vertegenwoordigde organisatie voor de bevordering van duurzaam bosbeheer door middel van boscertificering en labeling van uit het bos afkomstige producten. Producten met de PEFC claim en /of het PEFC label geven klanten en eindgebruikers de garantie voor herkomst van de gebruikte grondstoffen uit duurzaam beheerde bossen, gerecycled materiaal en/of gecontroleerde bronnen.

De PEFC Council erkent nationale boscertificeringssystemen die moeten voldoen aan de eisen van de PEFC Council. De nationale systemen worden regelmatig opnieuw beoordeeld.

Deze standaard is ontwikkeld in een open en transparant proces van consultatie en consensus met een groot aantal belanghebbenden.

Deze standaard vervangt PEFC ST 2002:2010.

Deze standaard is redactioneel bijgewerkt in december 2015 om PEFC' verlenging weer te geven voor het uitsluiten van GMO materiaal in PEFC gecertificeerde leveringen.

Opmerking

Deze Nederlandse vertaling van [PEFC ST 2002:2013](#) heeft uitsluitend een informatief en verduidelijkend doel. Daartoe zijn er hier en daar bepaalde zinnen weggelaten die niet relevant zijn voor PEFC gecertificeerde bedrijven in Nederland. De officiële [Engelstalige versie](#) blijft te allen tijde de enige geldige versie. Gebruik voor het implementeren van de Chain of Custody kan dan ook niet (uitsluitend) met deze vertaling!

Inleiding

De PEFC claims op bosproducten geven informatie over de herkomst van deze producten uit duurzaam beheerd bos en gerecyclede bronnen en overige gecontroleerde bronnen. PEFC certificatie omvat ook gezondheid, veiligheid en arbeid gerelateerde eisen. “PEFC Controlled Sources” gaat over het risico op het gebruik van producten van controversiële bronnen, inclusief legaliteitsaspecten. (Potentiële) kopers kunnen deze informatie gebruiken bij hun keuze voor duurzame producten. Het doel van het communiceren van de herkomst is het creëren van vraag naar en aanbod van producten uit duurzaam beheerd bos en daarmee het stimuleren van de voortdurende, marktgestuurde verbetering van het bosbeheer wereldwijd.

De PEFC Chain of Custody biedt klanten accurate en controleerbare informatie over het aandeel grondstof uit PEFC gecertificeerde, duurzaam beheerde bossen, gerecycled materiaal en gecontroleerde bronnen.

1 Bereik

Deze standaard omvat de eisen voor het implementeren van een Chain of Custody voor bosproducten.

Deze Chain of Custody-eisen beschrijven het proces dat leidt van informatie over de herkomst van ingekochte grondstof, naar informatie over de herkomst van de door het bedrijf vervaardigde producten. De standaard beschrijft twee methodes voor de CoC: fysieke scheiding en de percentagemethode.

Deze standaard beschrijft ook de minimum eisen van het management systeem voor de invoering en het beheren van het Chain of Custody-proces. Voor het invoeren van dit management systeem kan de organisatie gebruik maken van zijn eventuele kwaliteits- (ISO 9001:2008) of milieumanagement systeem (ISO 14001:2004).

In aanvulling bevat deze standaard minimum eisen voor gezondheid, veiligheid arbeidskwesties.

De Chain of Custody moet samen met de definitie van specifieke PEFC claims ("X% PEFC Gecertificeerd" en "PEFC Controlled Sources"), die de criteria bevatten voor het herkennen van gecertificeerd materiaal, worden gebruikt. Het kerngedeelte van dit document beschrijft het Chain of Custody proces daarom in algemene termen als "gecertificeerd, neutraal en overig materiaal", terwijl deze termen zelf in Appendix 1 voor de specifieke claim worden gedefinieerd.

Het gebruiken van claims en bijbehorende labels, voortvloeiend uit de invoering van de Chain of Custody, is gebaseerd op ISO 14020:2000, welke door de gebruikers van deze standaard moet worden nageleefd. Het betrekken van gerecycled materiaal in de Chain of Custody is gebaseerd op ISO/IEC 14021:1999, welke door de gebruikers van deze standaard wordt nageleefd.

Het gebruik van het PEFC logo op producten is een optioneel communicatiemiddel dat in het Chain of Custody proces kan worden meegenomen. Wanneer de organisatie ervoor kiest om on-product of off-product PEFC labels/logo's toe te passen, worden de eisen voor het gebruik van het PEFC logo (PEFC ST 2001:2008) een integraal onderdeel van de Chain of Custody-eisen.

Deze standaard zal worden ingevoerd met als doel conformiteitbeoordeling, door een derde partij, gebaseerd op eisen die door de PEFC Council of een PEFC erkend certificeringssysteem zijn gedefinieerd. De conformiteitbeoordeling wordt beschouwd als een product certificering en volgt de eisen in ISO/IEC 17065.

Alle eisen zijn verplicht, tenzij er woorden als "kan", "mag" of "zou" worden gebruikt. (In elk geval bevat de originele Engelstalige versie de juiste bewoording met "shall" voor verplichte bepalingen en "should" voor bepalingen die niet verplicht zijn, maar die de organisatie wordt geacht door te voeren. De term "may" duidt op toestemming die ergens voor wordt verleend en "can" wijst op een keuze of mogelijkheid voor een gebruiker van de standaard.

2 Normatieve verwijzingen

Zie de lijst in Engelstalige versie.

3 Termen en definities

Voor deze standaard gelden onderstaande definities samen met de relevante definities in ISO/IEC Guide 2 en ISO 9000:2005. De lijst met definities volgt de alfabetische volgorde van de Engelstalige versie.

3.1 Geaccrediteerd certificaat

Een certificaat uitgereikt door een certificeerder binnen de scope van zijn accreditatie met daarop afgebeeld het logo van de accreditatie instelling.

3.2 Gecertificeerd materiaal

Grondstof waarvan de **herkomst** wordt gedekt door Chain of Custody claims.

Noot: de eisen voor gecertificeerd materiaal en leveranciers daarvan staan vermeld in Appendix 1

3.3 Gecertificeerd product

Product waarvan wordt geclaimd dat het **gecertificeerd materiaal** bevat waarvan het gehalte is gecontroleerd door de Chain of Custody.

3.4 Chain of Custody van bosproducten

Het proces van het hanteren van informatie over de **materiaal categorie** van **bosproducten**, dat de organisatie in staat stelt om accurate en controleerbare claims te maken over het gehalte gecertificeerd materiaal.

3.5 Claim

Informatie over bepaalde eigenschappen van een product

Noot: met "claim" wordt in deze standaard het gebruik van de officiële Chain of Custody claims uit Appendix 1 bedoeld.

3.6 Claimperiode

De tijdsduur waarbinnen de **Chain of Custody claim** van toepassing is.

3.7 Conflicthout

"Hout dat ergens in de handelsketen is verhandeld door gewapende groepen, of het nu rebellen groepen of normale soldaten zijn of door een civiel bestuur betrokken zijn in gewapende conflicten of dat haar vertegenwoordigers daarbij betrokken zijn, hetzij om conflicten te bestendigen of profiteren van conflictsituaties voor persoonlijk gewin ... Conflicthout is niet per definitie illegaal" ofwel de exploitatie zelf van het hout kan een directe oorzaak zijn van het conflict.

(Definitie gebruikt door UNEP <http://www.unep.org/dewa/Africa/publications/AEO-2/content/205.htm>).

3.8 Controlled sources (gecontroleerde bronnen)

Materiaal waarvoor het risico op herkomst van controversiële bronnen is geminimaliseerd door toepassing van het PEFC stelsel van zorgvuldigheidseisen (Due Dilligence System, DDS)

3.9 Controversiële bronnen

Bosbeheeractiviteiten die:

- a) niet in overeenstemming zijn met lokale, nationale en internationale wetgeving, met name op de volgende gebieden:
  - boswerkzaamheden en oogstwerkzaamheden, waaronder omvorming van bos naar ander gebruik;
  - beheer van gebieden met aangewezen hoge natuur- en culturele waarde;
  - beschermde en bedreigde soorten, waaronder CITES bepalingen;
  - arbeids- en gezondheidskwesties in relatie tot bosarbeiders;
  - eigendoms-, beheer-, en gebruiksrechten van inheemse bevolking;
  - eigendom(recht) en gebruiksrecht van derden,
  - betalen van belastingen en royalties.
- b) niet voldoen aan handels- en douanewetgeving van het land van oogst voor zover dit de bossector betreft.
- c) gebruikmaken van genetisch gemanipuleerde organismen.
- d) bos omvormen naar een ander vegetatietype, waaronder de omvorming van primaire bossen naar plantagebossen.

Noot: het beleid tot uitsluiting van genetisch gemanipuleerde organismen blijft van kracht tot 31 december 2022

3.10 Klant

Een unieke eenheid, zijnde koper of gebruiker van de producten van de organisatie, aan wie de **claim** wordt gemeld.

Noot: de term klant betekent ook een interne klant binnen een organisatie die meerdere opeenvolgende productgroepen kent.

3.11 Stelsel van zorgvuldigheidseisen (Due Dilligence System, DDS)

Een kader van procedures en maatregelen, namelijk informatie verzamelen, risicobeoordeling en risicomitigatie om de nodige zorgvuldigheid in acht te nemen.

3.12 Grondstof uit bos

Grondstof afkomstig uit bosgebieden of uit andere gebieden die volgens de PEFC Council in aanmerking komen voor PEFC boscertificering, waaronder **gerecycled materiaal** dat oorspronkelijk uit deze gebieden afkomstig is.

Noot: grondstof uit bos omvat zowel hout als niet-hout grondstof.

3.13 Bosproducten

Producten die grondstof(fen) uit bos bevatten.

3.14 Bosplantage/houtplantage/productieve plantage

Bos of ander bebost land met geïntroduceerde soorten en in sommige gevallen inheemse soorten, die tot stand zijn gekomen door het aanplanten of zaaien voor hoofdzakelijk het produceren van hout of niet-hout producten.

3.15 Labelen

Het gebruik van labels/logo's (on- of off-product).

3.16 Materiaalcategorie

De karakteristieken van de locatie waar het ruwe materiaal van afkomstig is.

Noot: Deze standaard gebruikt drie categorieën: gecertificeerd, neutraal en overig materiaal, waarvan de definities specifiek gemaakt worden voor individuele claims.

3.17 Neutraal materiaal

Materiaal dat niet uit het bos afkomstig is en daarom beschouwd kan worden als neutraal in de berekening van het certificatiepercentage

Noot: Boscertificeringsschema's goedgekeurd door PEFC kunnen hun eigen definitie van neutraal materiaal maken binnen hun eigen claims die gebruikt worden samen met deze standaard.

3.18 Organisatie

Een eenheid die de eisen van deze standaard invoert en die de claims maakt op producten. Deze eenheid is in staat om de **leverancier** van de grondstof en de **klant** van zijn producten duidelijk te identificeren.

3.19 Overig materiaal

Niet gecertificeerd materiaal dat afkomstig is uit bos

Noot: deze standaard kent drie herkomstcategorieën; **gecertificeerd**, **neutraal** en **overig** materiaal.

3.20 PEFC erkend certificaat

Dit is:

- a) een geldig **geaccrediteerd** bosbeheer-**certificaat** volgens een boscertificeringssysteem dat is erkend door de PEFC Council en verstrekt door een PEFC erkende certificeerder;
- b) een geldig **geaccrediteerd** Chain of Custody-**certificaat** volgens de PEFC ST 2002:2013 verstrekt door een PEFC erkende certificeerder, of
- c) een geldig **geaccrediteerd** Chain of Custody-**certificaat** volgens een systeemeigen Chain of Custody-standaard die is erkend door de PEFC Council en is verstrekt door een PEFC erkende certificeerder.

Noot: door de PEFC Council erkende boscertificeringssystemen en Chain of Custody standaards zijn te vinden op www.pefc.org.

3.21 Fysieke scheiding

Een procedure waarin producten/grondstoffen met verschillende materiaal categorieën gescheiden worden gehouden, zodat de **herkomst** van de aan **klant** geleverde producten/grondstoffen bekend is.

Noot: fysieke scheiding op de locatie van de organisatie kan zijn het gebruiken van een aparte hal of een specifieke (deel van een) opslagruimte van de locatie of scheiding door een duidelijke markering of gescheiden gebruik of het dragen van onderscheidende tekens om de verschillende herkomstcategorieën te herkennen.

3.22 Primair bos

Bos van inheemse soorten waarbij er geen duidelijk zichtbare indicaties zijn van menselijke activiteiten en waar ecologische processen niet significant worden verstoord.

Noot: Dit omvat ook gebieden waar het verzamelen van niet-hout-bosproducten voorkomt mits de menselijke impact klein is. Enkele bomen mogen zijn verwijderd.

3.23 Productgroep

Set van producten die worden vervaardigd of verhandeld in de processen gedefinieerd in de Chain of Custody van de organisatie.

Noot 1: voor parallel lopende of opeenvolgende processen kan de organisatie meerdere productgroepen definiëren.

Noot 2: de productgroep kan ook uit één enkel product bestaan waarvoor de Chain of Custody wordt ingevoerd. Dit wordt "project Chain of Custody" genoemd.

3.24 Gerecycled materiaal

Grondstof uit bos die is

- a) gewonnen uit de afvalstroom tijdens een productieproces. Uitgesloten is hergebruik van materialen, zoals uitval, slijpsel en deeltjes, die zijn vrijgekomen in een proces en weer in hetzelfde proces kunnen worden opgenomen. Uitgesloten zijn bijproducten zoals zaagresten (zaagsel, chips, schors, enz.) of resten uit oogstwerkzaamheden (schors, chips, wortels, etc.) omdat dit geen afval is,

en

- b) gegenereerd door huishoudens of bedrijven in hun rol als eindgebruiker van een product dat niet meer gebruikt kan worden voor het oorspronkelijke bedoelde gebruik. Dit omvat ook retourzendingen van materiaal vanuit de distributieketen.

Noot 1: met de zin "die zijn vrijgekomen in een proces en weer in hetzelfde proces kunnen worden opgenomen" wordt bedoeld dat afval of resten uit een proces continu direct wordt teruggevoerd in hetzelfde proces. Bijvoorbeeld de resten die vrijkomen bij het persen van plaatmateriaal die continu weer aan dezelfde productielijn worden toegevoegd. Dit wordt niet beschouwd als gerecycled materiaal.

Noot 2: materiaal dat is opgenomen in de Europese standaard '*Paper and board – European list of standard grades of recovered paper and board*' NEN-EN 643 wordt beschouwd als gerecycled materiaal.

Noot 3: deze definitie van gerecycled materiaal is gebaseerd op de definities van ISO 14021:1999

3.25 Doorlopende percentageberekening

Berekening van het certificatiepercentage op basis van grondstof die is ingekocht in een gegeven periode voorafgaand aan de vervaardiging of verhandeling van het product.

3.26 Eenvoudige percentageberekening

Berekening van het certificatiepercentage op basis van grondstof die fysiek verwerkt is in het product waarover de berekening wordt gemaakt.

Noot: een voorbeeld van een eenvoudig percentage berekening is een drukopdracht waarbij per order wordt ingekocht. Het certificatiepercentage wordt berekend met het materiaal dat is ingekocht en gebruikt voor deze specifieke opdracht.

3.27 Leverancier

Een duidelijk te identificeren enkele eenheid die direct grondstof levert aan de betreffende **productgroep**

Noot 1: wanneer de grondstof fysiek wordt geleverd door een andere eenheid dan de (juridische) eigenaar van het materiaal, zal de organisatie één leverancier aanwijzen voor het doel van de Chain of Custody: of een (juridisch) eigenaar, of een eenheid die het materiaal fysiek levert. Bijvoorbeeld: een drukkerij bestelt een bepaalde hoeveelheid papier bij een groothandel, welke direct vanaf de papierfabriek wordt bezorgd. De drukkerij kan de groothandel of de papierfabriek beschouwen als leverancier.

Noot 2: de term leverancier omvat ook een interne leverancier binnen een organisatie die meerdere opeenvolgende productgroepen kent.

4 Vaststellen van de materiaalcategorie van materialen/producten

4.1 Ontvangstcontrole

4.1.1 De organisatie moet bij elke levering van gecertificeerde grondstof van de leverancier de benodigde informatie krijgen om de herkomstcategorie van het geleverde materiaal te verifiëren.

4.1.2 Bij elke levering van materialen/producten hoort een leveringsdocument met daarop in ieder geval de volgende informatie:

- a) de gegevens van de organisatie (als de ontvanger/klant van de levering);
- b) de gegevens van de leverancier;
- c) identificatie van product(en);
- d) geleverde hoeveelheid van elk gedocumenteerd product;
- e) leveringsdatum / leveringsperiode / boekhoudkundige periode,

Daarnaast omvat het document voor elk product met PEFC claim:

- f) de formele claim (**x % PEFC gecertificeerd**) over de materiaalcategorie van het materiaal (inclusief het percentage gecertificeerd materiaal) voor elk gedocumenteerd gecertificeerd product,
- g) het certificaatnummer van het bosbeheer- of Chain of Custody-certificaat van de leverancier of een ander document dat de gecertificeerde status van de leverancier bevestigt.

Noot 1: de formele claim (de claim in zijn exacte bewoording) en een "document dat de gecertificeerde status van de leverancier bevestigt" staan gedefinieerd in Appendix 1

Noot 2: een leveringsdocument is bijvoorbeeld een factuur of pakbon die aan punt 4.1.2 voldoet.

4.1.3 De organisatie stelt bij elke levering vast of het ingekochte materiaal van de categorie (PEFC) gecertificeerd, neutraal of overig materiaal is.

Noot: de criteria voor het bepalen van de categorieën gecertificeerd, neutraal en overig materiaal zijn gespecificeerd in Appendix 1.

4.2 Leveranciersbeoordeling

4.2.1 De organisatie moet van alle leveranciers van gecertificeerd materiaal een kopie van, of toegang tot het bosbeheer of Chain of Custody certificaat hebben of een ander document waaruit blijkt dat de leverancier gecertificeerd is.

Noot: de eisen voor de leverancier van gecertificeerd materiaal staan verder gespecificeerd in Appendix 1

4.2.2 De organisatie beoordeelt de gecertificeerde status van de leveranciers op basis van de geldigheid en de 'scope' van de documenten verkregen onder 4.2.1.

Noot: Naast de beoordeling van de ontvangen documenten zou de organisatie ook gebruik moeten maken van de database van PEFC International die ook via de website van PEFC Nederland toegankelijk is (www.pefcnederland.nl/certificaten-database).

5 Minimumeisen voor het stelsel van zorgvuldigheid (DDS)

5.1 Algemene eisen

5.1.1 De organisatie zal een stelsel van zorgvuldigheid (DDS) hanteren in overeenstemming met de volgende elementen in deze standaard, die gebaseerd zijn op risicomanagementtechnieken om het risico te minimaliseren dat het ingekochte materiaal afkomstig is van controversiële bronnen.

5.1.2 Deze PEFC DDS moet worden ingevoerd door de organisatie die voor Chain of Custody productgroepen grondstof uit bos inkoop. Deze eisen gelden voor alle ingekochte grondstof uit bos behalve:

- a) gerecycled materiaal;
- b) materiaal afkomstig van soorten die vermeld staan in appendices I t/m III van CITES op voorwaarde dat het voldoet aan de van toepassing zijnde internationale, Europese en nationale regelgeving gerelateerd aan CITES.

5.1.3 Het PEFC DDS van de organisatie wordt ondersteund door het management systeem van de organisatie volgens de eisen in hoofdstuk 8 van deze standaard.

5.1.4 De organisatie voert het PEFC DDS in volgens drie stappen:

- a) verzamelen van informatie;
- b) risico analyse;
- c) behandelen van leveringen met significant risico.

5.1.5 De organisatie die grondstof inkoop afkomstig van soorten die vermeldt staan in Appendix I t/m III van CITES, zal voldoen aan de van toepassing zijnde internationale, Europese en nationale regelgeving gerelateerd aan CITES.

5.1.6 De organisatie koopt geen grondstof uit bos die afkomstig is uit landen waarop een UN, of relevante EU of nationale sanctie, gerelateerd aan export/import van grondstof uit bos, van kracht is.

Noot: de term "relevant" betekent relevant voor de organisatie.

5.1.7 Conflicthout zal niet worden gebruikt door de organisatie.

5.1.8 De organisatie koopt voor de productgroepen waarvoor het PEFC DDS geldt geen houtige grondstof afkomstig van genetisch gemanipuleerde organismen.

5.1.9 In de productgroep waarop het PEFC DDS van toepassing is, wordt geen houtige grondstof verwerkt die afkomstig is uit bos dat is omgevormd naar andere vegetatietypen, waaronder omvorming van primair bos naar plantages.

5.2 Verzamelen van informatie

5.2.1 De PEFC DDS is gebaseerd op informatie die wordt verstrekt door de leverancier. De organisatie moet toegang hebben tot de volgende informatie:

- a) Identificatie van het materiaal/product, inclusief handelsnaam en type;
- b) Algemene en/of wetenschappelijke (waar van toepassing) namen van boomsoorten die opgenomen zijn in het materiaal;
- c) Land van oogst van het materiaal en waar van toepassing de sub-nationale regio en/of oogstconcessie.

Noot1: Toegang tot wetenschappelijke namen van soorten is vereist in het geval waarbij het gebruikt van de algemene naam een risico oplevert van foutieve identificatie van de soort

Noot 2: Gebruik van de handelsnaam van een soort wordt beschouwd als gelijk aan de algemene naam in het geval dat alle soorten vallend onder de handelsnaam, een gelijk risico hebben om afkomstig te zijn uit controversiële bronnen.

Noot 3: Toegang tot sub-nationaal level van de herkomst van het materiaal is vereist waar sub-nationale regio's binnen één land niet een gelijk risico representeren in relatie tot controversiële bronnen.

Noot 4: De term oogstconcessie betekent een lange-termijn en exclusief contract voor de oogst in een gedefinieerd geografisch gebied van het bos dat in eigendom is van de overheid.

Noot 5: De term "land/regio" is hierna in dit hoofdstuk (hoofdstuk 5) bedoeld als een land, een sub-nationale regio of een oogstconcessie van herkomst van het materiaal.

5.3 Risicoanalyse

5.3.1 De organisatie voert met de PEFC DDS de risicoanalyse uit over het inkopen van materiaal uit controversiële bronnen, voor alle ingekochte grondstof die valt binnen het bereik van de PEFC DDS. Hiervan zijn uitgezonderd:

- a) gecertificeerd materiaal geleverd met een claim door een leverancier met een erkend PEFC certificaat.
- b) ander materiaal geleverd met een claim door een leverancier met een erkend PEFC Chain of Custody certificaat.

5.3.2 De risicoanalyse resulteert in het toekennen van een "verwaarloosbaar" of "significant" risico aan de levering.

5.3.3 De organisatie voert de risicoanalyse uit door middel van de beoordeling van:

- a) De waarschijnlijkheid dat als "controversiële bronnen" gedefinieerde activiteiten voorkomen in het land/regio van de levering of voor de boomsoorten van de levering (hierna te noemen als waarschijnlijkheid op herkomstniveau) en
- b) de waarschijnlijkheid dat de handelsketen niet in staat is om een potentiële controversiële bron van leveringen te identificeren (hierna te noemen als waarschijnlijkheid op handelsketenniveau).

5.3.4 De organisatie bepaalt het risico aan de hand van de combinatie van de waarschijnlijkheid op herkomstniveau en de waarschijnlijkheid op handelsketenniveau. Een levering kent een “significant” risico, als de waarschijnlijkheid van één of beide niveaus op “hoog” uitkomt in de beoordeling (zie figuur 1)

Waarschijnlijkheid op handelsketenniveau	Hoog	Significant Risico	Significant Risico
	Laag	Verwaarloosbaar Risico	Significant Risico
		Waarschijnlijkheid op herkomstniveau	
		Laag	Hoog

Figuur 1 Risicocategorieën

5.3.5 De volgende tabellen vermelden indicatoren die gebruikt moeten worden voor de classificatie van het risico van de leveringen.

Noot: de indicatoren voor “lage” waarschijnlijkheid op zowel herkomstniveau als handelsketenniveau (tabel 1) beschrijven opties voor een eerste stap van risicomitigatie (bijvoorbeeld de voorziening van aanvullende informatie) voordat het formele risico mitigatie proces van hoofdstuk 5.5. gestart wordt. Als de leveringen gekarakteriseerd kunnen worden door indicatoren die “lage” waarschijnlijkheid indiceren op handelsketenniveau of herkomstniveau, dan overstemt deze altijd een indicator voor ‘hoog’ risico op dezelfde as.

Tabel 1: Lijst van indicatoren voor “lage” waarschijnlijkheid op herkomstniveau en handelsketenniveau (verwaarloosbaar risico)

Indicatoren
Leveringen:
a) a) gecertificeerd materiaal geleverd met een claim door een leverancier met een erkend PEFC certificaat.
b) b) ander materiaal geleverd met een claim door een leverancier met een erkend PEFC Chain of Custody certificaat.
Leveringen gecertificeerd door een niet door PEFC goedgekeurd bos-certificeringsstelsel vergezeld van een bosbeheer- of Chain of Custody-certificaat verstrekt door onafhankelijke certificeerder
Leveringen geverifieerd door gouvernementele of niet-gouvernementele verificatie- of licentiemechanismen, anders dan boscertificeringsschema's, die gericht zijn op activiteiten vallend onder het begrip controversiële bronnen.

Indicatoren
<p>Leveringen ondersteund door verifieerbare documentatie die duidelijk identificeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Land van oogst en/of sub-nationale regio waar het hout was geoogst (inclusief beschouwing van het voorkomen van gewapende conflicten) ▪ Handelsnaam, type product en de algemene naam van de boomsoort en waar van toepassing de volledige wetenschappelijke naam ▪ Alle leveranciers in de handelsketen en ▪ De bosbeheerseenheid waar de levering van afkomstig is ▪ Documenten of andere betrouwbare informatie die indiceert dat de hout en houtproducten niet afkomstig zijn uit controversiële bronnen. <p>Speciale aandacht moet worden gegeven aan documentatie die geproduceerd is door een overheidsinstelling van een land met een Corruptie Perceptie Index van Transparency International (TI CPI) lager dan 50 (http://cpi.transparency.org/cpi2012/)</p>

Noot 1: Verificatie door een DDS die voldoet aan de eisen van de EU-houtverordening en waarop toezicht gehouden wordt door een Toezichthoudende Organisatie (Monitoring Organization) kan gebruikt worden als bewijs voor legaliteit van de leveringen.

Noot2: Een specifieke geografische benadering voor de identificatie van verwaarloosbaar risico staat beschreven in hoofdstuk 5.3.8.

Tabel 2: Lijst van indicatoren voor “hoge” waarschijnlijkheid op herkomstniveau¹

Indicatoren
De actuele Corruptie Perceptie Index (CPI) van het land is volgens de gegevens van Transparency International (TI) lager dan 50. ² (http://cpi.transparency.org/cpi2012/)
In het land komen gewapende conflicten voor.
Het land/regio staat bekend als een land/regio met een laag niveau van Boswetgeving en handhaving
De boomsoorten in het materiaal staan bekend als soorten waarbij activiteiten die vallen onder de term controversiële bronnen, voorkomen

Tabel 3: Lijst van indicatoren voor “hoge” waarschijnlijkheid op handelsketen niveau

Indicatoren
Actoren en stappen in de toeleveringsketen voor de eerste verificatie door een verificatiesysteem die geaccepteerd is als indicator voor laag risico in deze risicomatrix, zijn onbekend.
Landen/regio's waarin het hout of houtproduct is verhandeld voor de eerste verificatie door een verificatiesysteem die geaccepteerd is als indicator voor laag risico in deze risicomatrix, zijn onbekend.
Het is onbekend welke boomsoorten in het product zitten
Bewijs van illegale praktijken van een bedrijf in de toeleveringsketen

¹ Voorbeelden van externe referenties en meer gedetailleerde uitleg staan in de recente versie van PEFC GD 2001 Chain of Custody of forest-based products – Guidance for use.

² Transparency International heeft aangegeven dat zijn corruptie perceptie index niet altijd geschikt is voor bosbouw, daarom kunnen in het geval dat meer geschikte indicatoren bestaan gebruikt worden met voorafgaande overeenstemming met de PEFC Council in overleg met Transparency International. Deze indicatoren zullen worden vermeld in het Chain of Custody guidance document.

5.3.6 De risicoanalyse zal worden uitgevoerd voor de eerste levering van elke individuele leverancier. De analyse zal minstens jaarlijks worden beoordeeld en indien nodig herzien.

5.3.7 De risicoanalyse zal worden uitgevoerd voor elke levering door een individuele leverancier waarbij veranderingen voorkwamen met betrekking tot de karakteristieken die vermeld staan in hoofdstuk 5.2.1.

5.3.8 Een organisatie kan volgens de volgende condities een risicoanalyse uitvoeren en verwaarloosbaar risico vaststellen voor leveringen van een specifiek geografisch gebied:

a) De organisatie houdt bij

- i. Een duidelijke definitie van het betreffende gebied
- ii. Een lijst met boomsoorten die vanuit het gebied afkomstig zijn
- iii. Passend bewijs om mee te verifiëren dat het hout van de levering alleen afkomstig is uit het geïdentificeerde geografische gebied en alleen de boomsoorten betreft genoemd onder ii.

b) Geen enkele indicator uit tabel 2 en 3 zal van toepassing zijn.

c) De gebied specifieke risicoanalyse moet worden uitgevoerd voor elke eerste levering van het gebied. De risicoanalyse zal minstens eenmaal per jaar worden herzien.

d) De gebied specifieke risicoanalyse moet worden beoordeeld en indien nodig herzien als er veranderingen zijn bij 'a'.

5.4 Substantieel commentaar of klachten

5.4.1 Als er substantiële zorgen verstrekt zijn door derden, over nakoming van legaliteit en andere criteria genoemd bij controversiële bronnen dan moet dat door de organisatie onmiddellijk worden onderzocht en indien daardoor de zorgen gevalideerd worden zal opnieuw een risicoanalyse nodig zijn.

5.4.2 In het geval van substantiële zorgen zal materiaal dat oorspronkelijk uitgesloten was van de risicoanalyse (zie 5.3.1) opnieuw de risicoanalyse moeten ondergaan volgens de eisen in 5.3.

5.5 Management van leveringen met significant risico

5.5.1 Algemeen

5.5.1.1 Voor leveringen waarbij de risicoanalyse resulteert in "significant" risico zal de organisatie de leverancier moeten vragen om aanvullende informatie en bewijs aan te leveren indien mogelijk. Dit stelt de organisatie in staat om de levering als verwaarloosbaar risico te classificeren. De leverancier zal verzekeren dat:

a) Het de organisatie zal voorzien van informatie die nodig is om de bosbeheerseenheid van het materiaal te identificeren en om de hele toeleveringsketen te identificeren van de levering met significant risico.

b) het de organisatie in staat zal stellen om een tweede of derde partij inspectie te voeren van de handelingen van de leverancier als ook van leveranciers verder terug in de keten.

Noot: Deze procedure kunnen verzekerd worden door bijvoorbeeld een contractuele bepaling of een geschreven zelfverklaring van de leverancier.

5.5.1.2 De organisatie moet een tweede of derde partij verificatieprogramma opstellen voor leveringen die geclassificeerd zijn als "significant" risico. Het verificatieprogramma moet omvatten:

a) identificatie van de gehele toeleveringsketen en de bosbeheerseenheid waaruit de levering afkomstig is;

b) inspectie te plekke wanneer ook relevant en

c) risicomitigatie, corrigerende en preventieve maatregelen als vereist.

5.5.2 Identificatie van de toeleveringsketen

5.5.2.1 De organisatie moet van alle leveranciers van leveringen met "significant" risico gedetailleerde informatie verkrijgen over de hele toeleveringsketen en de bosbeheerseenheid/-eenheden waaruit de levering afkomstig is/zijn.

5.5.2.2 In het geval dat de levering kunnen worden geverifieerd als verwaarloosbaar risico volgens de indicatoren in tabel 1 in één stap van de toeleveringsketen dan is het niet vereist om de gehele toeleveringsketen tot aan de bosbeheerseenheid na te sporen.

5.5.2.3 De overlegde informatie moet de organisatie in staat stellen om te plaatse inspecties te plannen en uit te voeren.

5.5.3 On-site inspecties

5.5.3.1 Het controleprogramma van de organisatie omvat on-site inspecties bij de leveranciers van "significante" risico leveringen. De inspecties kunnen door de organisatie zelf (tweede partij) of door een derde partij namens de organisatie worden uitgevoerd. In plaats van een on-site inspectie kan ook worden volstaan met een beoordeling van documenten, als deze voldoende vertrouwen geven over de herkomst uit niet controversiële bronnen.

5.5.3.2 De organisatie moet kunnen aantonen dat het over voldoende kennis en kunde beschikt over wetgeving aangaande herkomst van "significante" risico leveringen en de elementen in de definitie van controversiële bronnen.

5.5.3.3 Als de on-site inspectie door een derde partij wordt uitgevoerd, moet de organisatie aantonen dat de derde partij over voldoende kennis en kunde beschikt aangaande wetgeving

zoals vereist in 5.5.3.2. Derde partijen moeten voldoen aan de competentie-eisen in 5.2.6. van PEFC ST 2003:2012.

5.5.3.4 De organisatie neemt voor het uitvoeren van het controleprogramma een steekproef uit alle "significante" risico leveringen. De omvang van de jaarlijkse steekproef is ten minste de wortel uit het aantal "significante" risico leveringen per één jaar ($y = \sqrt{x}$), afgerond naar dichtstbijzijnde hele getal. Als eerdere on-site inspecties effectief zijn gebleken (het "significant" risico materiaal is niet afkomstig uit controversiële bron) mag de steekproefomvang met een factor 0,8 worden verminderd ($y = 0,8\sqrt{x}$), naar boven afgerond.

5.5.3.5 De on-site inspecties worden gehouden bij:

- a) de directe leveranciers en alle voorgaande leveranciers in de handelsketen van het geleverde materiaal;
- b) de boseigenaar/beheerder of ieder andere partij die verantwoordelijk is voor het beheer van de bosbeheereenheid waaruit het geleverde materiaal afkomstig is.

5.5.4 Corrigerende en preventieve maatregelen

5.5.4.1 De organisatie stelt schriftelijke procedures op voor het invoeren van corrigerende maatregelen door leveranciers waar "non-conformities" zijn geconstateerd in het controleprogramma.

5.5.4.2 De aard van de corrigerende maatregelen hangt af van de schaal en ernst van het risico dat hout of houtproducten van controversiële bronnen afkomstig kan zijn en zou het volgende moeten omvatten:

- a) duidelijke communicatie van het geïdentificeerde risico met een verzoek voor het aanpakken van het geïdentificeerde risico binnen een specifieke tijdsperiode zodat er verzekerd kan worden dat er geen hout of houtproducten van controversiële bronnen worden geleverd aan de organisatie;
- b) eisen dat de leverancier mitigerende maatregelen opstelt/uitvoert in relatie tot het voldoen aan de wetgeving door de bosbeheereenheid en efficiëntie van de informatiestroom in de handelsketen;
- c) beëindiging van elke contract of bestelling van hout of houtproducten totdat de leverancier kan demonstreren dat er passende risico mitigerende maatregelen zijn ingevoerd.

5.6 Geen plaatsing op de markt

5.6.1 Hout of houtproducten van onbekende bronnen of van controversiële bronnen zullen niet worden toegepast in de productgroepen die onder de PEFC Chain of Custody van de organisatie vallen.

5.6.2 Hout waarvan bekend is of dat redelijkerwijs verdacht wordt dat het van illegale bronnen (controversiële bronnen 3.9(a) of (b)) afkomstig is, zal niet worden verwerkt en zal niet worden verhandeld en/of zal niet op de markt worden geplaatst tenzij passend

gedocumenteerd bewijs is verstrekt en geverifieerd waardoor het is toegestaan om het geleverde hout als 'verwaarloosbaar' risico te beschouwen.

6 Chain of Custody-methode

6.1 Algemeen

Er zijn twee methodes om de de Chain of Custody te implementeren, namelijk de fysieke scheidingsmethode en de percentagemethode. Afhankelijk van de aard van materiaalstromen en processen kan de organisatie een passende methode kiezen.

6.2 Fysieke scheiding

6.2.1 Algemene eisen voor fysieke scheiding

6.2.1.1 Het gebruik van de fysieke scheiding heeft de voorkeur voor de organisatie die zijn gecertificeerde materialen/producten niet vermengt met overige materialen/producten en/of waar gecertificeerde materialen/producten tijdens het volledige proces herkenbaar zijn.

6.2.1.2 De organisatie die fysieke scheiding toepast moet ervoor zorgen dat gecertificeerd materiaal gescheiden of duidelijk herkenbaar is tijdens alle stappen van het productie- of handelsproces.

6.2.1.3 De fysieke scheiding methode kan ook worden gebruikt voor gecertificeerde producten met verschillende gehalten/percentages gecertificeerd materiaal.

Noot: De organisatie mag producten met hetzelfde percentage fysiek scheiden van andere producten met of zonder een ander geclaimd percentage.

6.2.2 Scheiding van gecertificeerde materialen/producten

6.2.2.1 Gecertificeerde grondstof en gecertificeerde producten met verschillende gehalten aan gecertificeerd materiaal moeten duidelijk herkenbaar blijven tijdens het gehele productie- en handelsproces en opslag door middel van:

- a) fysieke scheiding in productieruimte en/of opslagruimte of
- b) fysieke scheiding in de tijd of
- c) duidelijke identificatie van gecertificeerd materiaal gedurende het proces.

6.3 Percentagemethode

6.3.1 Toepassing van de percentagemethode.

6.3.1.1 De percentagemethode van de Chain of Custody is van toepassing op de organisatie die gecertificeerd materiaal mengt met andere materiaal/herkomstcategorieën.

6.3.2 Definitie van de productgroep.

6.3.2.1 De organisatie past de eisen van de Chain of Custody standaard toe op een specifieke productgroep.

6.3.2.2 De productgroep is gebaseerd op (i) een enkel product type of (ii) een groep van producten gemaakt van dezelfde of vergelijkbare grondstof volgens bijvoorbeeld houtsoort, materiaalsoort, enz. De grondstof die wordt gebruikt voor de groep van producten heeft dezelfde meeteenheid of eenheden die zijn om te rekenen naar dezelfde meeteenheid.

6.3.2.3 De productgroep is gebaseerd op producten die door de organisatie op één productielocatie zijn vervaardigd.

Noot: deze eis geldt niet voor organisaties of hun processen waar de productielocatie niet duidelijk aanwijsbaar is zoals bijvoorbeeld: bosaannemers, transport, handel, enz.

6.3.3 Berekening van het certificatiepercentage

6.3.3.1 De organisatie berekent het certificatiepercentage voor elke afzonderlijke productgroep voor een bepaalde claimperiode volgens de volgende formule:

$$Pc (\%) = \frac{Vc}{Vc + Vo} \times 100$$

Pc   Certificatiepercentage

Vc   Volume gecertificeerd materiaal

Vo   Volume overig materiaal

Noot: naast “gecertificeerd” en “overig materiaal”, bevat Appendix 1 ook de categorie “neutraal materiaal”, die niet wordt meegenomen in de berekening. Het totale volume is de som van het volume gecertificeerd, overig en neutraal materiaal. ($Vt = Vc + Vo + Vn$, met Vt totaal volume en Vn neutraal volume).

6.3.3.2 De organisatie voert de berekening van het certificatiepercentage uit met één enkele meeteenheid voor alle grondstoffen die in de berekening worden meegenomen. Wanneer er voor het uitvoeren van de berekening moet worden omgerekend naar één enkele meeteenheid gebeurt dit alleen met algemeen erkende omrekeningsfactoren en methoden. Als deze niet bestaat definieert de organisatie zelf een aanvaardbare en betrouwbare omrekeningsfactor.

6.3.3.3 Als de ingekochte producten voor een deel uit gecertificeerd materiaal bestaan (voorbeeld: 85% PEFC gecertificeerd), dan kan alleen het volume dat correspondeert met

het door de leverancier geclaimde percentage (voorbeeld 85%) als gecertificeerd materiaal in de berekening worden meegenomen. De rest van het materiaal (voorbeeld 15%) wordt meegerekend als overig materiaal.

6.3.3.4 De organisatie kan het certificatiepercentage op twee manieren berekenen:

eenvoudig percentage (6.3.3.5) of

doorlopend percentage (6.3.3.6).

6.3.3.5 De organisatie die de eenvoudige percentageberekening toepast berekent het certificatiepercentage op basis van volume grondstof die fysiek verwerkt is in de producten van de productgroep waarover het percentage wordt berekend.

6.3.3.6 De organisatie die de doorlopende percentageberekening toepast berekent het certificatiepercentage voor een specifieke productgroep en claimperiode. De berekening is gebaseerd op het volume ingekocht materiaal in de gespecificeerde inkoopperiode voorafgaand aan de claimperiode. In het geval van doorlopend percentage is de claimperiode beperkt tot 3 maanden en de inkoopperiode is beperkt tot 12 maanden.

Voorbeeld: Een organisatie heeft gekozen voor een claimperiode van 3 maanden en een inkoopperiode van 12 maanden. Zij berekent het doorlopend percentage voor de komende 3 maanden op basis van de hoeveelheid grondstof die de voorgaande 12 maanden is ingekocht.

6.3.4 Het doorgeven van berekende percentages op de output/verkoop

6.3.4.1 Gemiddeld percentage methode

6.3.4.1.1 De organisatie die de gemiddeld percentage methode toepast gebruikt voor alle producten uit de productgroep het certificatiepercentage dat voor deze productgroep is berekend.

Noot: PEFC hanteert geen minimum drempel voor het certificatiepercentage bij het gebruik van de gemiddeld percentage methode. Het certificatiepercentage is echter altijd onderdeel van de claim richting de klant. (N.B.: PEFC hanteert voor het on-product labelen een minimum drempel van 70% PEFC gecertificeerd).

Voorbeeld: het certificatiepercentage is voor een claimperiode van 3 maanden berekend op 54%. Alle producten uit de betreffende productgroep kunnen dan, gedurende de claimperiode, verkocht/doorgegeven worden als gecertificeerd product met 54% gecertificeerd materiaal, te weten: 54% PEFC gecertificeerd.

6.3.4.2 Volume krediet methode

6.3.4.2.1 De organisatie past de volume krediet methode toe voor één enkele claim. Wanneer een enkele levering van grondstof meer dan één claim over de herkomst bevat moet de organisatie kiezen of het deze claim als één claim samenvoegt of één van de claims gebruiken voor het berekenen van het volume krediet.

Voorbeeld: een organisatie ontvangt een enkele levering van grondstof met claims van twee certificeringssystemen (bijv. PEFC/SFI gecertificeerd) en maakt of een kredietrekening voor de

samen gevoegde claim (PEFC/SFI gecertificeerd) of kiest, voor de enkele levering, welke claim (PEFC of SFI) wordt gebruikt om het volume aan de betreffende kredietrekening toe te voegen.

6.3.4.2.2 Er zijn twee manieren om het volume krediet te berekenen:

- a) certificatiepercentage en het volume output producten (6.3.4.2.3) of
- b) ingekocht materiaal en de input/output ratio (6.3.4.2.4).

6.3.4.2.3 De organisatie die het certificatiepercentage gebruikt berekent het volume krediet door vermenigvuldiging van het volume output producten gedurende de claimperiode met het certificatiepercentage van de betreffende claimperiode.

Voorbeeld: In een bepaalde claimperiode heeft de productgroep met een output van 100 ton producten een certificatiepercentage van 54%. De organisatie krijgt dan 54 ton ($100 \times 0,54$) volume krediet.

6.3.4.2.4 Als de organisatie een verifieerbare ratio tussen materiaal input en output producten kan overleggen, kan het volume krediet direct worden berekend vanuit de input van gecertificeerd materiaal. Het inputvolume van gecertificeerd materiaal wordt vermenigvuldigd met de input/output ratio.

Voorbeeld: het inputvolume is 70 m³ gecertificeerd materiaal (bijv. 100 m³ met claim "70% PEFC gecertificeerd") en de input/output ratio is 0,6 (bijv. 1 m³ rondhout levert 0,6 m³ gezaagd hout op). De organisatie krijgt dan 42 m³ ($70 \times 0,6$) volume krediet.

6.3.4.2.5 De organisatie creëert en beheert een kredietrekening in één enkele meeteenheid. Het verkregen volume krediet wordt aan de kredietrekening toegevoegd. De kredietrekening wordt opgesteld voor individuele producttypen binnen de productgroep of voor de gehele productgroep als voor alle producttypen dezelfde meeteenheid wordt gebruikt.

6.3.4.2.6 De totale hoeveelheid verzameld krediet op de kredietrekening kan nooit meer zijn dan de som van het krediet dat tijdens de laatste twaalf maanden aan de kredietrekening is toegevoegd. Deze periode van maximaal twaalf maanden kan worden verlengd tot de gemiddelde productietijd als de gemiddelde productietijd meer dan twaalf maanden is.

Voorbeeld: omdat de gemiddelde productietijd van brandhout 18 maanden is (droogproces) kan de organisatie de maximum periode voor het verzamelen van krediet verlengen van 12 tot 18 maanden.

6.3.4.2.7 De totale hoeveelheid krediet gecumuleerd op de kredietberekening mag niet meer bedragen dan de som van het krediet dat is opgebouwd in de laatste twaalf maanden. Het volume krediet wordt zo overgeheveld dat de gecertificeerde producten 100% gecertificeerd materiaal bevatten of minder dan 100% gecertificeerd materiaal volgens een door de organisatie bepaalde drempel. Het volume gecertificeerde producten vermenigvuldigd met het certificatiepercentage van de gecertificeerde producten is daarbij gelijk aan het volume krediet dat op de kredietrekening in mindering is gebracht.

Voorbeeld: de organisatie besluit om 54 ton volume krediet over te hevelen naar gecertificeerde (output) producten. Er kan dan 54 ton gecertificeerde producten met claim 100% PEFC gecertificeerd

(bijv. 54 ton is “100% PEFC gecertificeerd”) worden verkocht of X ton gecertificeerde producten met claim “Y% PEFC gecertificeerd”, waarbij $X \cdot Y$ gelijk is aan het gebruikte volume krediet (bijv. 77 ton volume krediet kan worden verkocht als 77 ton gecertificeerde producten met claim “70% PEFC gecertificeerd”. Gebruikte volume krediet: $77 \text{ ton} \cdot 0,7 = 54 \text{ ton}$).

7 Verkoop van gecertificeerde producten

7.1 Documenten met betrekking tot verkoop/overdracht van producten

7.1.1 Bij de verkoop of overdracht van gecertificeerde producten aan de klant geeft de organisatie de klant een kopie van, of toegang tot het Chain of Custody-certificaat. De organisatie informeert de klant over elke wijziging in de ‘scope’ van het Chain of Custody-certificaat en maakt geen misbruik van het Chain of Custody-certificaat.

Noot: wanneer de organisatie deelnemer/locatie is in een groeps/multisite-certificaat en daarvoor een apart document heeft ontvangen (met verwijzing naar het hoofdcertificaat), wordt dit document samen met het hoofdcertificaat aan de klanten verstrekt.

7.1.2 De organisatie kiest één enkel type leveringsdocument voor het vermelden van de Chain of Custody claim van alle verkochte/overgedragen producten. Dit document, met de formele claim (x % PEFC gecertificeerd) daarop vermeld, wordt verstrekt aan één enkele klant. De organisatie bewaart kopieën van deze leveringsdocumenten en zorgt ervoor dat de inhoud hiervan niet meer kan worden gewijzigd nadat de originelen aan de klant zijn verstrekt.

Noot: een leveringsdocument die wordt bijgeleverd met elke levering omvat ook media en informatie, waaronder elektronische media.

7.1.3 Bij elke levering van gecertificeerde materialen/producten hoort een leveringsdocument met daarop in ieder geval de volgende informatie:

- a) de gegevens van de organisatie (als de ontvanger/klant van de levering);
- b) de gegevens van de leverancier;
- c) identificatie van product(en);
- d) geleverde hoeveelheid van elk gedocumenteerd product;
- e) leveringsdatum / leveringsperiode / boekhoudkundige periode;
- f) de formele claim (**x % PEFC gecertificeerd**) over de materiaalcategorie (inclusief het percentage gecertificeerd materiaal) voor elk gedocumenteerd gecertificeerd product;
- g) het certificaatnummer van het bosbeheer- of Chain of Custody-certificaat van de leverancier of een ander document dat de gecertificeerde status van de leverancier bevestigt.

Noot 1: de formele claim (de claim in zijn exacte bewoording) en een “document dat de gecertificeerde status van de leverancier bevestigt” staan gedefinieerd in Appendix 1..

7.2 Gebruik van PEFC logo's en labels

7.2.1 Om het PEFC logo te kunnen gebruiken (on-product en/of off-product) moet de organisatie over een geldige PEFC logolicensie beschikken, afgegeven door PEFC Nederland (of een andere instantie die namens de PEFC Council licenties voor logogebruik mag verstrekken). Het logo moet worden gebruikt volgens de bepalingen opgenomen in PEFC ST 2001:2008.

Noot: Wanneer de organisatie het PEFC logo gebruikt worden de bepalingen in PEFC ST 2001:2008 onderdeel van de Chain of Custody standaard.

7.2.2 De organisatie kan het on-product logo alleen toepassen voor gecertificeerde producten die aan de voorwaarden voor PEFC logogebruik voldoen.

Noot: PEFC hanteert voor labelen een minimum drempel van 70% PEFC gecertificeerd.

7.2.3 Wanneer de organisatie on-product claims maakt op het product zelf of de verpakking (dus zonder het logo te gebruiken) dient altijd de formele claim (x % PEFC gecertificeerd) te worden gebruikt en de organisatie die de claim maakt moet herkenbaar zijn.

8 Minimumeisen voor het managementsysteem

8.1 Algemene eisen

De organisatie hanteert een management systeem in overeenstemming met de hier volgende elementen. Het management systeem verzekert een correcte invoering en handhaving van het Chain of Custody proces en moet passend zijn bij de aard, breedte en omvang van de uitgevoerde werkzaamheden.

Noot: de organisatie die reeds over een kwaliteits- (ISO 9001:2008) of milieu- (ISO 14001:2004) management systeem beschikt, kan deze gebruiken om aan de eisen voor het management systeem te voldoen.

8.2 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de Chain of Custody

8.2.1 Algemene verantwoordelijkheden

8.2.1.1 Het management van de organisatie legt haar betrokkenheid en inzet om de Chain of Custody volgens deze standaard in te voeren en te handhaven schriftelijk vast. Deze schriftelijke verklaring wordt kenbaar gemaakt aan het eigen personeel, leveranciers, klanten en andere geïnteresseerde partijen.

8.2.1.2 Het management van de organisatie benoemt een lid van het management, die, los van zijn/haar overige verantwoordelijkheden, de hoogste verantwoordelijkheid en bevoegdheid krijgt over de Chain of Custody van de organisatie.

8.2.1.3 Het management van de organisatie voert een regelmatige periodieke beoordeling uit van de Chain of Custody en de overeenstemming daarvan met de eisen van deze standaard.

8.2.2 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de Chain of Custody

De organisatie wijst personeelsleden aan die werkzaamheden uitvoeren voor de invoering en handhaving van de Chain of Custody en benoemt voor de volgende elementen de verantwoordelijke en bevoegde personeelsleden:

- a) grondstoffen inkoop en vaststellen van herkomst;
- b) verwerking van producten waaronder fysieke scheiding of percentage berekening en overzetten van percentages naar output producten;
- c) verkoop en labelen van producten;
- d) administratie;
- e) interne audits en opvolging van 'non-conformities';
- f) due diligence systeem

Noot: de Chain of Custody verantwoordelijkheden en bevoegdheden kunnen cumulatief toebedeeld worden.

8.3 Gedocumenteerde procedures

8.3.1 De organisatie legt de procedures voor de Chain of Custody schriftelijk vast. De gedocumenteerde procedures bevatten ten minste de volgende elementen:

- a) structuur van de organisatie, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de Chain of Custody;
- b) beschrijving van de materiaal/grondstofstromen binnen het productie/handelsproces, waaronder de definities van de productgroepen;
- c) procedures voor het Chain of Custody proces die alle eisen van deze standaard behandelen, waaronder:
  - vaststellen van de herkomst(categorie) van ingekochte grondstof/materiaal;
  - fysiek scheiding van gecertificeerd materiaal (voor organisaties die de fysieke scheiding toepassen);
  - definitie van productgroepen, berekening van het certificatiepercentage, berekening van volume krediet, beheer van kredietrekeningen (voor organisaties die de percentage methode toepassen);
  - verkoop/doorgeven van producten, on-product claims en on-product labelen.
- d) procedures voor het due diligence systeem;
- e) procedures voor interne audits;
- f) procedures voor klachtafhandeling.

8.4 Administratie

8.4.1 De organisatie stelt een administratie op en bewaart gegevens over de Chain of Custody als bewijs van conformiteit aan de eisen van deze standaard en de effectiviteit en efficiëntie van de Chain of Custody. Ten minste de volgende gegevens over de productgroepen van de Chain of Custody moeten worden vastgelegd:

- a) gegevens van alle leveranciers van gecertificeerd materiaal, waaronder een kopie van het bosbeheer of Chain of Custody-certificaat, of andere documenten waaruit de gecertificeerde status blijkt;
- b) gegevens van alle ingekochte grondstoffen met de bijbehorende claims over materiaalcategorie (zie 3.16) en bijhorende leveringsdocumenten;
- c) gegevens over de berekening van percentages, overbrengen van percentages naar output producten en het beheer van de kredietrekening, wanneer dit voor de organisatie van toepassing is;
- d) gegevens van alle verkochte/overgedragen producten met de bijbehorende claims over materiaalcategorie (zie 3.16) en bijhorende leveringsdocumenten;

- e) gegevens van het due diligence systeem met inbegrip van risicoanalyses en het behandelen van leveringen met significant risico, wanneer dit voor de organisatie van toepassing is;
- f) gegevens van interne audits, de periodieke beoordeling van de Chain of Custody, geconstateerde “non-conformities” en de genomen corrigerende maatregelen;
- g) gegevens over klachten en de afhandeling daarvan.

8.4.2 De organisatie bewaart alle gegevens gedurende een periode van minimaal vijf jaar.

Noot: “gegevens” omvat alle media en informatie, waaronder elektronische media.

8.5 Resource management

8.5.1 Personeel

De organisatie zorgt ervoor, en kan aantonen, dat al het personeel, dat bij de uitvoering en beheer van de Chain of Custody betrokken is, voldoende competent is op basis van training, opleiding, vaardigheden en ervaring.

8.5.2 Technische voorzieningen

De organisatie benoemt, verzorgt en onderhoudt de infrastructuur en technische voorzieningen die nodig zijn om de Chain of Custody effectief in te voeren en te beheren volgens deze standaard.

8.6 Inspectie en controle

8.6.1 De organisatie voert ten minste één keer per jaar een interne audit uit waarbij alle aspecten van deze standaard worden meegenomen. Wanneer nodig worden er corrigerende en preventieve maatregelen genomen.

8.6.2 Jaarlijks wordt de rapportage van de interne audit doorgenomen.

Noot: richtlijnen voor het uitvoeren van een interne audit staan in ISO 19011:2002.

8.7 Klachtenprocedure

8.7.1 De organisatie stelt een procedure op voor de afhandeling van Chain of Custody gerelateerde klachten van leveranciers, klanten en overige partijen.

8.7.2 Bij ontvangst van een klacht moet de organisatie:

- a) de klager op de hoogte stellen van de ontvangst van de klacht;
- b) alle benodigde informatie verzamelen en controleren, om de klacht te beoordelen en een beslissing te nemen over de afhandeling van de klacht;
- c) de beslissing over de klacht en de behandeling daarvan formeel aan de klager meedelen;
- d) de benodigde toepasselijke corrigerende en preventieve maatregelen nemen.

8.8 Uitbesteden

8.8.1 Werkzaamheden uitgevoerd door aannemers (uitbesteding) als onderdeel van het vervaardigen van producten die vallen onder de Chain of Custody, maken ook deel uit van de Chain of Custody van de organisatie.

8.8.2 De organisatie kan werkzaamheden enkel als uitbesteding beschouwen als de aannemer het materiaal fysiek gescheiden van overige materialen van de organisatie ontvangt en het materiaal na het uitvoeren van de uitbestede werkzaamheden terugstuurt naar de organisatie of niet terugstuurt, waarbij de organisatie verantwoordelijk blijft over de verkoop/doorgifte van het product naar de klant.

Noot 1: een voorbeeld van uitbesteden is het snijden en nieten van drukwerk waarbij de drukker het gedrukte materiaal naar de aannemer stuurt en de aannemer het product na de bewerking weer naar de drukker stuurt.

Noot 2: een entiteit/aannemer die zelf materiaal/grondstof inkoop of de gecertificeerde producten verkoopt moet zelf over een Chain of Custody beschikken. Met de termen "*materiaal fysiek gescheiden... van de organisatie ontvangt*" en "*het materiaal na het uitvoeren... terugstuurt naar de organisatie*" wordt ook de situatie bedoeld waarbij de aannemer het materiaal direct van de leverancier van de organisatie ontvangt of waarbij de aannemer het materiaal direct naar de klant van de organisatie stuurt. De organisatie blijft daarbij altijd verantwoordelijk voor alle onderdelen van de Chain of Custody, dus ook over de inkoop van grondstof en de verkoop van en communicatie over producten.

Noot 3: uitbesteden staat niet in conflict met artikel 6.3.2.3. dat stelt dat een productgroep op één locatie moet worden vervaardigd.

8.8.3 De organisatie neemt de volle verantwoordelijkheid over alle uitbestede werkzaamheden in relatie tot de Chain of Custody.

8.8.4 De organisatie heeft een schriftelijke overeenkomst met de aannemer die verzekert dat de gecertificeerde materialen van organisatie fysiek worden gescheiden van overige materialen of producten.

8.8.5 De interne audit van de organisatie dekt ook de werkzaamheden van aannemers.

9 Sociale, gezondheids- en veiligheidseisen in de Chain of Custody

9.1 Bereik

Deze appendix bevat eisen ten aanzien van gezondheid, veiligheid en arbeidskwesties die zijn gebaseerd op de ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work, 1998.

9.2 Eisen

9.2.1 De organisatie heeft een schriftelijk beleid waarin het zich committeert aan het invoeren van en voldoen aan de sociale, gezondheids- en veiligheidseisen van deze standaard.

9.2.2 De organisatie toont aan dat zij:

- a) werknemers niet verhindert om zich vrij te verenigen, hun vertegenwoordigers te kiezen en om collectief met hun werkgever te onderhandelen;
- b) geen dwangarbeid toepast;
- c) geen gebruik maakt van werknemers jonger dan de wettelijke minimumleeftijd;
- d) alle werknemers een gelijke behandeling biedt, onder meer op het gebied van: werving, promotie, werkverdeling en ontslag;
- e) gezonde en veilige arbeidsomstandigheden biedt met inbegrip van documentatie en rapportage daarover.

Appendix 1: Definitie van de PEFC claim op PEFC gecertificeerd materiaal

Normatief

1 Definitie van de PEFC claim op PEFC gecertificeerd materiaal

1.1 Inleiding

De definitie in deze sectie moet worden gebruikt samen met de bepalingen in deze standaard.

1.2 Formele claim

De organisatie gebruikt voor het vermelden van de hoeveelheid PEFC gecertificeerd materiaal in output producten de volgende claim: **x % PEFC gecertificeerd**.

1.3 Eisen voor de herkomst categorieën van grondstof

Gecertificeerd materiaal:

- a) grondstof uit bos die is geleverd met de claim “x % PEFC gecertificeerd” door een leverancier in het bezit van een:
  - i. PEFC erkend certificaat (bosbeheer of Chain of Custody) of
  - ii. document dat bevestigt dat de leverancier valt onder een PEFC erkend certificaat.
- b) gerecycled materiaal (ander dan producten geleverd met “PEFC gecertificeerd” claim).

Neutraal materiaal:

Anders dan grondstof uit bos

Overig materiaal:

Grondstof uit bos anders dan gecertificeerd materiaal, inclusief grondstoffen uit bos die met de claim “PEFC Controlled Sources” geleverd zijn door een leverancier met een:

- i. PEFC erkend certificaat (bosbeheer of Chain of Custody) of
- ii. document dat bevestigt dat de leverancier valt onder een PEFC erkend certificaat.

Noot: de term “een document dat bevestigt dat de leverancier valt onder een PEFC erkend certificaat” is van toepassing op een bevestiging van deelname in een PEFC erkend regio- of groeps-certificaat voor bosbeheer of een multisite- of groeps-certificaat voor Chain of Custody.

1.4 Aanvullende eisen voor het gebruik van de claim “PEFC gecertificeerd”

Voor producten die vallen onder de Chain of Custody en waarin gerecycled materiaal is verwerkt, berekent de organisatie het gehalte gerecycled materiaal op basis van ISO 14021 en informeert hier desgevraagd over.

2 Definitie van de PEFC claim op “PEFC Gecontroleerde Bronnen” materiaal

2.1 Inleiding

De definitie in deze sectie moet worden gebruikt samen met de bepalingen in deze standaard.

2.2 Formele claim

De organisatie gebruik de volgende claim “**PEFC Gecontroleerde Bronnen**” wanneer het communiceert over output producten waarop het PEFC DDS is toegepast.

2.3 Eisen voor de herkomst categorieën van grondstof

Gecertificeerd materiaal:

- c) grondstof uit bos die is geleverd met de claim “x % PEFC gecertificeerd” door een leverancier in het bezit van een:
  - i. PEFC erkend certificaat (bosbeheer of Chain of Custody) of
  - ii. document dat bevestigt dat de leverancier valt onder een PEFC erkend certificaat.
- d) gerecycled materiaal (ander dan producten geleverd met “PEFC gecertificeerd” claim).

Neutraal materiaal:

Anders dan grondstof uit bos

Overig materiaal:

Grondstof uit bos anders dan gecertificeerd materiaal, inclusief grondstoffen uit bos die met de claim “PEFC Controlled Sources” geleverd zijn door een leverancier met een:

- i. PEFC erkend certificaat (bosbeheer of Chain of Custody) of
- ii. document dat bevestigt dat de leverancier valt onder een PEFC erkend certificaat.

Noot: de term “een document dat bevestigt dat de leverancier valt onder een PEFC erkend certificaat” is van toepassing op een bevestiging van deelname in een PEFC erkend regio- of groeps-certificaat voor bosbeheer of een multisite- of groeps-certificaat voor Chain of Custody.

Appendix 2: Invoering van de Chain of Custody standaard door multisite organisaties

Normatief

1 Inleiding

Deze appendix biedt een richtlijn voor de invoering van de Chain of Custody eisen binnen een organisatie met een netwerk van meerdere locaties. Dit verzekert dat de certificering niet alleen financieel en operationeel haalbaar en praktisch is, maar ook voldoende vertrouwen geeft in het voldoen aan de Chain of Custody eisen. Certificering van multisite organisaties biedt ook de mogelijkheid voor invoering en certificering van de Chain of Custody binnen een groep van kleinere, onafhankelijke bedrijven.

Deze appendix bevat alleen eisen voor de invoering van Chain of Custody eisen die van toepassing zijn op organisaties met meerdere productielocaties.

2 Definities

2.1 De multisite organisatie is gedefinieerd als een organisatie die een aanwijsbare centrale functie vervult (hierna te noemen “centrale kantoor”) waar bepaalde werkzaamheden worden gepland, gecontroleerd en aangestuurd met daarbij een netwerk van locaties waar de werkzaamheden geheel of gedeeltelijk worden uitgevoerd.

2.2 De multisite organisatie hoeft geen unieke entiteit te zijn (bijvoorbeeld één enkele B.V.), maar alle locaties moeten een juridische of contractuele link hebben met het centrale kantoor en onderdeel zijn van één gemeenschappelijke Chain of Custody. Welke constant door het centrale kantoor wordt gecontroleerd. Dit betekent dat het centrale kantoor aan iedere locatie corrigerende maatregelen kan opleggen wanneer dit nodig is. Dit wordt zo nodig in een contract tussen het centrale kantoor en de locaties vastgelegd.

2.3 De multisite organisatie kan bestaan uit:

a) organisaties die werken via franchise of organisaties met meerdere locaties die zijn verbonden via een eigendoms-, management-, of andere organisatorische link

en

b) een groep van onafhankelijke bedrijven die is opgericht en functioneert voor het doel van Chain of Custody certificering (producentengroep)

Noot: het lidmaatschap van een vereniging valt niet onder de term “management-, of andere organisatorische link”.

2.4 De producentengroep is een netwerk van meestal kleine onafhankelijke bedrijven die zich hebben verenigd voor het behalen en behouden van Chain of Custody certificering. Het centrale kantoor kan in dit geval een brancheorganisatie of ieder andere rechtspersoon met de juiste ervaring zijn. Het centrale kantoor kan zijn aangewezen door een groep van

bedrijven of kan zelf een groepcertificering aan bedrijven aanbieden in overeenstemming met deze standaard. De functie van het centrale kantoor kan ook door één van de groepsleden worden vervuld.

Noot: in het geval van productengroep kan het centrale kantoor “groepsmanager” worden genoemd en de locaties “groepsleden”.

2.5 Een locatie is een plek waar werkzaamheden worden uitgevoerd, gerelateerd aan de Chain of Custody van de organisatie.

2.6 Deelname aan de producentengroep (groepscertificaat) is beperkt tot bedrijven die zijn gevestigd in één land en die:

- a) niet meer dan 50 werknemers (FTE) in dienst hebben en
- b) niet meer dan 9.000.000 CHF omzet hebben.

2.7 De betreffende accreditatie instelling kan aanvullende criteria voor de producentengroep vaststellen, welke dienen te worden opgevolgd.

3 Voorwaarden voor de multisite organisatie

3.1 Algemeen

3.1.1 De Chain of Custody van de organisatie moet centraal beheerd en gecontroleerd worden. Alle relevante locaties (inclusief de centrale administratieve functie) zijn onderdeel van het interne audit programma van de organisatie. Voordat de certificeerder een audit uitvoert moeten alle locaties middels het interne audit programma zijn gecontroleerd.

3.1.2 Er moet worden aangetoond dat het centrale kantoor van de organisatie een Chain of Custody heeft ingesteld in overeenkomst met deze standaard en dat de gehele organisatie (inclusief alle locaties) aan de eisen van deze standaard voldoet.

3.1.3 De organisatie moet kunnen aantonen dat zij in staat is om van alle locaties en het centrale kantoor gegevens te verzamelen en te analyseren en dat zij in staat is om veranderingen in de Chain of Custody bij de locaties door te voeren wanneer dit nodig is.

3.2 Functie en verantwoordelijke van het centrale kantoor

3.2.1 Het centrale kantoor:

- a) vertegenwoordigt de multisite organisatie in het certificeringsproces en in de communicatie en relatie met de certificeerder;
- b) dient een aanvraag voor de certificering in met daarin de ‘scope’ en een lijst van deelnemende locaties;
- c) regelt een contractuele verbinding met de certificeerder;
- d) dient bij de certificeerder de aanvraag in voor uitbreiding of beperking van de scope van het certificaat, met inbegrip van de daaronder vallende locaties;

- e) verzorgt namens de gehele organisatie een schriftelijke verklaring van de betrokkenheid en inzet bij het opstellen en beheren van een Chain of Custody in overeenstemming met de eisen van deze standaard;
- f) verstrekt alle locaties de informatie en begeleiding die nodig is voor een effectieve invoering en handhaving van de Chain of Custody. Het centrale kantoor geeft de locaties de volgende informatie of de toegang daartoe:
- een exemplaar van deze standaard en elke begeleiding voor de invoering van de eisen uit de standaard;
  - de PEFC Logo usage rules en begeleiding voor het toepassen van de PEFC Logo usage rules;
  - een kopie van de procedures van het centrale kantoor voor het beheer van de multisite organisatie;
  - bepalingen uit het contract met de certificeerder over het recht van de certificeerder of accreditatie instelling om toegang te krijgen tot de documenten/administratie en faciliteiten van de locatie voor het uitvoeren van beoordelingen en controles en om informatie over de locatie aan een derde partij door te geven;
  - uitleg van het principe van wederzijdse verantwoordelijkheid van de locaties in de multisite certificering;
  - resultaten van interne audits en externe audits met daaraan gerelateerde corrigerende en preventieve maatregelen die de locatie moet uitvoeren;
  - een exemplaar van het multisite/groepscertificaat met vermelding van de scope en alle bijbehorende locaties/deelnemers.

Noot: De term “wederzijdse verantwoordelijkheid” betekent dat geconstateerde “non-conformities” bij één locatie kunnen leiden tot corrigerende maatregelen voor alle locaties, toename van het aantal interne audits of het intrekken van het multisite/groepscertificaat.

- g) regelt de organisatorische of contractuele verbintenis met alle locaties waarin de locaties de inzet onderschrijven om de Chain of Custody volgens deze standaard in te voeren en te handhaven. Het centrale kantoor moet met alle locaties een schriftelijk contract of andere schriftelijke overeenkomst aangaan waarmee het centrale kantoor het recht krijgt om corrigerende of preventieve maatregelen in te voeren en op te leggen en om in het geval van “non-conformities” een locatie te verwijderen uit de scope van het certificaat;
- h) stelt schriftelijke procedures op voor het beheer van de multisite organisatie;
- i) heeft een administratie waarin gegevens worden bewaard over de conformiteit van het centrale kantoor en alle sites met de standaard (bijv. de gegevens van interne audits / interne auditrapporten);
- j) hanteert een intern audit programma dat het volgende regelt:

- on-site audits bij alle locaties (ook de eigen centrale administratie) voorafgaand aan de externe audit van de certificeerder;
  - on-site jaarlijkse audits van alle sites binnen de scope van het certificaat (ook de eigen centrale administratie);
  - on-site audit van nieuwe locaties voorafgaand aan de audit van de certificeerder voor uitbreiding van de scope van het certificaat.
- k) voert een beoordeling uit over de conformiteit van het centrale kantoor en alle locaties op basis van de resultaten van interne audits en bevindingen van de certificeerder, stelt corrigerende en preventieve maatregelen op en beoordeelt de effectiviteit van de genomen maatregelen.

3.2.2 Functie en verantwoordelijkheden van de locaties

Locaties die onderdeel zijn van de multisite organisatie zijn verantwoordelijk voor:

- a) invoeren en handhaven van de Chain of Custody eisen in overeenstemming met deze standaard;
- b) aangaan van een contractuele verbintenis met het centrale kantoor met daarin commitment om te voldoen aan de eisen van de standaard en andere certificeringseisen;
- c) effectief beantwoorden aan verzoeken van het centrale kantoor en de certificeerder om relevante gegevens, documentatie en andere informatie al dan niet in relatie tot formele audits of beoordelingen;
- d) volledige medewerking verlenen aan het uitvoeren van interne en externe audits;
- e) uitvoeren van de corrigerende en preventieve maatregelen opgelegd door het centrale kantoor.

4 Toedeling van de verantwoordelijkheid voor eisen in deze standaard binnen de multisite organisatie

Eis in de standaard	Centrale kantoor	Locatie
6.2 Fysieke scheiding		Ja
6.3 Percentagemethode		Ja
8 Minimumeisen voor het management systeem		
8.2.1 Algemene verantwoordelijkheden	Ja	Ja
8.2.2 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de Chain of Custody	Ja (voor d en e)	Ja
8.3 Gedocumenteerde procedures	Ja (voor a, e en f)	Ja
8.4 Administratie	ja (voor f en g)	Ja
8.5.1 Personeel	Ja (alleen voor de voorgeschreven activiteiten)	Ja
8.5.2 Technische voorzieningen		
8.6 Inspectie en controle	Ja	Ja
8.7 Klachtenprocedure	Ja	Ja